

3/20

IMPORTANȚA MEDICINEI

IN

INVETAMENTULU CLERICALU

DE

Dr. D. Ionescu Buzeu

Medicu alu spitalului din Curtea de Argeș
și profesorul de Seminaru

PRETULU 60 BANI

SE VINDE IN FOLOSULU SPITALULUI DIN CURTEA DE ARGEȘU

P I T E S C I

Noua Tip. H. Rădulescu & G. Brătănescu

1387

IMPORTANȚA MEDICINEI

IN

INVETAMENTULU CLERICALU

DE

Dr. D. Ionescu Buzeu

Medicu alu spitalului din Curtea de Argeș
și profesoru de Seminaru

PRETULU 60 BANI

SE VINDE IN FOLOSULO SPITALELUI DIN CURTEA DE ARGEȘO.

INS 1000
52.604
PITESCII

Noua Tip. H. Rădulescu & G. Brătănescu

1887

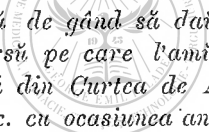
h627

27 MAY 1904

PREFAȚA

— 0 —

Nu aveam^u de gând să dau publicității acest^u discurs^u pe care l'am^u pronunțat^u în seminarul^u din Curtea de Argeș^u la 30 Ianuar^u a. c. cu ocaziunea aniversării patronilor seminarelor^u, sânt^uii trei erarh^u, Grigore, Vasile și Ion^u, căci nu mă așteptam^u ca tot^u publicul^u, care a asistat^u la solemnitate să c^ueră a'li^ușimprima, voind^u pe de-uă-part^ue a'li^u conserva ca suvenir^u, iar pe de alta pentru a str^uăbate părerile ce am^u susținut^u și mai departe. Și pentru că onor. domn^u: preoți, concetățen^u și colegi ai cerut^u a poseda discursul^u me^u nu pentru că este vre-uă lucrare de literatură înaltă neșiml eșit^u de cât din p^una unui mediocru scriitor^u, ci mai mult pentru a ne incuragia

atât pe mine, care amî disertatî cu acea ocaziune, cât și pe toți domniî cari avea să se ofere pentru a ține disertațiunii la Micul Ateneî din Curtea de Argeșî care a luat nascere tot din seminarî cu ocaziunea acelei sîrbători, pentru tôte acestea eî le exprimî mulțumirile mele și cu acîstă ocaziune.

Nevoindî să facî negoțî cu o scriere în care se propagă apos'ola'ulî, amî cređutî de cuvîntî ca toți banî ce voiî strînge cu vinderea acestei broșure și cari vorî trece peste costul imprimatului sîrî întrebuițezî, în folosulî spitalului din Curtea de Argeșî pentru a cumpîra instrumente de moșitî și altele. Numai mediculî care trăiesce în provincîă, unde are o pozițiune și o sarcinî mult mai grî de îndeplînit de cât a medicului din capitale, scie de ce mare necesitate este pentru orășele ca Curtea de Argeșî a avea spitalî îndeștratî cu instrumentele necesare, căci populațiã fiindî majoritate sîrmanî, nu este în stare a oferi medicului mijlόμεle pentru a și le cumpîra pe sîma lui. Cîte casurî nu mî-a trecutî pe dinainte unde neavîndî instrumentele trebuincioșe aî trecutî la eternitate, cîte fe-

mei n'au murit cu copilul în pînțele numai de când practică medicina în părțile locului, căși copii de crupă nu s'au prăpădit în lipsă de instrumente de tracheotomie! De aceea rog pe toți iubitorii de binefacere să cumpere această broșură căci pe lângă că voră găsi nisce modeste păreri într'ênsa voră avea satisfacțiunea că n'au dat în zadar șese-deci bani.

Persónele ce voră primi broșura prin postă nu sunt obligate a o plăti nici a o înapoia, căci nu póte fi nimeni obligat a cumpăra unú lucru pe care nu'lu voiesce; rămâne numai ca cei ce doresc a face binele să cëră de la primăria din Curtea de Argeș câte broșure voră crede necesare a distribui pe la amici și cunoscințele domnilor lor.

Prea cinstiți Preoți, Iubiți Cetățeni și
Iubiți Colegi,

Ca profesor la seminar și ca fiu al Bisericii ortodoxe-române și prin urmare nu tocmai strein de starea actuală a bisericii noastre și de învățământul clerical în România, am crezut, cu totă modestia, că mă voi bucura de indulgența Domniilor-Vostre, pentru ca să fiu ascultat dezvoltându-mă pe tesa ce mi-am propus, adică *Importanța Medicinii în Învățământul clerical sau alt-fel și Folósele ce póte trage preotul învățându Medicina.*

A fost, Domnilor, la noi în țară un timp când Medicina era privită ca o știință care ar sta în contra-

dicere cu invătătura religioasă și care prin urmare ară contribuī la căderea credinței și peiera sufletului. Două erau cauzele cari contribuisse la răspândirea unei idei atât de cronate: una reședea in Medicină și alta in religiune. Cé de ăntěiū consta in acea că pe atunci arta cé sacră a lui Ipocratū și Galienū se practica in țera noastră de ómenii streinī religiunii și națiunii nóstre, și a doua reședea in acea că inșiși ministrii religiunii erau nisce streinī din Fanarū, cari ăveau interes a ține poporulū și clerulū naționalū in ignoranță și cari prin urmare se temeau de uă știință ca Medicina, care, dupe cumū vomū vedea, respăndesce lumină și dreptate in jurulū ei. Ađi insă, când avemū in țera medicī crești-romāni și când capiū clerului suntū neauș-romāni, acé acusațiune arū fi din cele mai nedrepte.

Chestiunea că Medicina nu slăbesce ci intăresce credința a fostū ințelesă

mai de mult în instrucțiune căci încă de la 72 a. v. venit omul, cari, înțelegându cât de mare folos este pentru preot să a. v. cunoștințe și de Medicină, a. v. prevădută în programele seminarelor să se preda Medicina populară în Clasa III și Igiena în Clasa IV.

Pentru ca să ne luminăm asupra acestei chestiuni este de mare necesitate ca să cercetăm puțin Istoria, acest izvor nesecat de adevăruri și această călăuză sigură a tuturor celor cari iubesc viitorul și vor vedea ce rol mare a jucat Medicina mai în toate religiunile și la toate popoarele.

În antichitate această știință nu era practică de cât de preoți și ei ținea atît de mult la d. n. s. în cât nici nu voia să o divulga. Pe timpurile acelea Medicina și Religiunea erau nedespărțite; toate cărțile religioase antice nu sunt pline de cât de precepte igienice și medicale; și cum putea fi altfel

pentru două surori: Medicina și Religiu-
nea, ambele eșite din sânul lui Dum-
neleu.

Osiris este zeul care în bătrânul
Egiptu a învățat pe omu puterea le-
cuitoare a plantelor, și despre zeul Her-
mes povestesc învățații antichității că
ar fi scrisu 36 cărți cu solide cunoș-
tiințe de Medicină. La cei vechi tot ce
atingea medicina era privit ca lucru
sfântu, era medicii înțeși; despre I-
pocrată se dice că din insula Cos pa-
tria lui natală fiind chematū la Atena
pentru a stinge uă molimă de ciumă,
și reușindū prin arderea gunoierilor de pe
stradele orașului și de prin curțele ó-
menilorū și prin focurile de păcură ce
a făcutū pe tóte pețele, a scăpat pe
cetățeni de acelū teribilū flagelū, a
fostū înțeitū de cetățeni, și nu l'a mai
consideratū ca pe unū streinū de óre-co-
'i-a datū drepturi de cetățenū atenianū.

Medicina avea așa de multă putere

religiósă la cei vechi în cât și animalele cari aduceau poporului unú folosú óre-care medicalú se consideraú ca ființe religiose; crocodilulú, ibisulú, se veneraú pentru că aceste animale se nutreaú cu cadavrele altorú animale cari infectaú aerulú; chiar despre boulu Apis se dice că cu baliga lui dacá se lipeaú pãreții caselorú, acestea se desinfectaú prin mirosulú ei balsamicú; din aceste obiceiuri urme s'aú transmisú și la noi de nu sacrificámú rúndunica, barza și alte animale pentru că curățá aerulú și lacurile de insecte, reptile și alte animale vátámátóre.

La egipteni, de și nu era permisá deschiderea cadavrelorú, cu tóte aces-tea preoții egipteni canosceaú bine medicina pentru că studiaú cu scrupulositate semnele exterioare ale bólelorú, în cât, numai dupe posițiunea ce bolnavulú lua zácéndú, eraú în stare să ghicéscá bóla, și în adevér nu scimú

noi că la uă febră tifoidă bolnavul zace în tot-d'a-una pe spate, că la un hidro-torace zace pe partea bolnavă, că la uă afecțiune cardiacă el stă în pat în pozițiune ședândă? etc. Preoții medici ai Egiptului preparaū diferite tisane și poțiuni medicamentose pe cari le daū bolnavilor, și ardeaū în temple substanțe balsamice prin alū cărorū fumū treceaū pe bolnavii lorū pentru a'i desinfecța.

Cu arderea bibliotecii din Alexandria multe scrieri de Medicină ale celebrilor preoți egipteni aū fostū consumate de para focului, dar pe cât s'a pututū conserva iată ce mai scim că prescrieaū acci preoți-medici pentru poporū: a) *spălărea saū inbăerea corpului în fie-care zi*, măsură igienică foarte necesară pentru uă țēră căldurosă ca Egiptulū, unde omulū asudă și se murdăresce foarte lesne, b) *circumciđiunea (tăierea în prejur)* regulă prescrisă și de

Moise și care are óre-care importanță igienică, c) carnea de porc să nu se mănânce de cât uă dată pe an, d) *recomandaū fórte mult regimul vegetalū*, măsură igienică fórte salutară pentru cei-ce locuescū în climatele calde, e) *tênărul până la etatea adultă nu era liber a bea vinū sau rachiū*, măsură igienică care cu óre-care excepțiunii arū trebui recomandată și la noi, Preoții egipteni nu cunosceaū uă Medicină vastă ca noi dar ei scieaū tot ce era necesar pentru țera lorū, pentru că scrieriile lorū trataū despre anatomie, despre bóle în generalū, despre instrumente de chirurgiă, despre medicamente, despre bóle de ochiū, cari sunt fórte frequente într'ua țeră ca Egiptulū, și despre bóle de femei. Poporul sármanū egipteanū era fórte fericit căci găsea la indemână unū preotū care se pricepea în ale Medicinēi și care este adevērat n'o fi putut să facă grozave peorațiunī, dar putea fórte bine

să vindece de bóclele ușóre, care sunt mult mai frequente de cât casurile de operațiunii, cari cerú unú studiú approfondatú al Medicinêi.

La Indieni poporulú celú mai vechiú in civilisațiune, Medicina se găsea în cé mai mare splendóre, și acésta nu-mai pentru că bramanií saú preoții indieni erau apostolií acesteí arte divine. Farmacia și chimia era sciințele lorú de predilecțiune și se serveau cu folosú în tratarea bólelor de medicamentele cele mai energice, precum: cuprulú arseniculú, mercurulú, antimoniulú și altele. Ei erau destul de abili in Chirurgiá cáci se pricepeau a scóte petró din bēșica udului, făceau amputațiunii, operațiuni serióse de ochi, lásaú sânge, vindecaú fránturile óselorú, asistaú pe lēuzá la facere și tot de la ei datézá practica de a trata sifilisulú prin mercurú. Preoții bramanií pare a fi fostú mai celebri în Mediciná de cât confráții lorú

din Egiptu și ei fără a uita pe Dumnezeu și a fi slabi în credință mersese până acolo cu zelul lor pentru Medicină în cât făceau autopsii și disecțiuni la cadavre ascunși în catacombe pentru a nu fi descoperiți de poporul ignorant și dacă un confrate al lor ar fi fost descoperit că a mutilat vre un cadavru el trimetea pe ascuns în altă provincie, ear prin popor răspânda vorba că acel nelegiuit a fost omorât. Cât de mult iubeau acei preoți știința! în cât pentru dânsa își dau viața, căci decă măsuri urgente nu se lua pentru a ascunde pe cel bănuț multimea barbară se repedea asupra lui și 'lu măcelărea.

Igiena nu era mai pre jos la braman și iată câte-va din regulele pe cari ministri clerului braman le dicta poporului a) ciupercile și tôte vegetalele cari cresc în gunoă să nu se mănânce; b) laptele unui animală căru 'i-a mu-

rită pufulă să nu se mănânce; c) laptele de vacă sau de altă animală să nu se începă a se mânca de cât dupe ce a trecută de ce zile de la faceere; d) laptele de la animalele sêlbatică să nu se mănânce; e) substanțele dulci dar cari lesne se înăcresc să nu se mănânce; f) bêturile fermentate precum vinul și rachiul să nu se bea; g) se recomandă apă curată luată din isvoră sau din apă curgătoare; celă ce va bea apă din eleștec sau lacuri de elefantiasis sau lepră va muri; h) eraă oprită de a se mânca: tôte quadrupedele cu copita nedespărțită, tôte quadrupedele cu ghiare, tôte quadrupedele cari se nutresc cu carne, porculă, tôte pasarile carnivore și care se nutresc cu insecte sau reptile; carnea conservată precum pastrama asemenea era oprită; i) se recomanda mult orezulă, orzulă, grăulă, ovězulă, meșulă; j) alimentele se preparaă cu apă, untă, lapte sau unt-de-lemnă; l) tôte

alimentele trebucau sarate puţin; m) ouele se măncau numai prospete; n) trei mese se recomandau pe zi: dimineţa dupe baie sau spălarea capului, la medă-zi şi la apus; o) in fine preoţii indieni recomandau uă mare cumpătare in măn-care şi a celū care mănca puţin putea să spera a vedea trecendū mai malt de uă sută de primă-veri. Unū igienistū din timpulū nostru, dice un invētatū francesū Debray, n'arū putea să prescrie unū regimū igenicū mai bunū pentru climatele calde. In faţa unorū regali igienice atāt de inţelepte date de nişce preoţi atāt de luminaţi in materieā de igienă dacā ne-amū gândi la noi cu drept cuvēntū, amū putea dice cā suntem mult mai intunecaţi de cāt cei cari au tră-itū in intunericulū secolelo".

La greci in epoca troiană medicina era exersată de croi; mai tārdiū se ridicarā temple in onórea eroilorū şi preoţii greci in procesiunile lorū religióse in-

vocaŭ graŭia acelorŭ eroi-medici asupra bolnavilorŭ, ŝi curând preoŭii deveniră medici. Medicina se făcea în biserică, iar bolnavii ŝi răniŭii în rēsbōie alergău cu miile la templele păgâne pentru a căpăta vindecare din mâna preoŭilorŭ, ŝi multe temple se încercaŭ prin puterea lorŭ de a vindeca. Templele, în tōte ŭinuturile locuite de descendenŭii lui Achile ŝi Esculapŭ, era construite de preoŭii în localităŭile cele mai sănătōse ŝi iucântătōre; ei le așeđău pe colinele semēnate de păduri ŝi când acestea lipseaŭ preoŭii consideraŭ de cea mai mare dadoriă a lorŭ de a înconjura templele de grădină; se căuta cu uă deosebită îngrijire ca să existe în vecinătate isvōre de ape minerale sau cel puŭin unŭ isvorŭ cu apă limpede; la Corintŭ templulŭ lui Esculapŭ era scăldatŭ de unŭ isvorŭ cu apă caldă ŝi sărată. Preoŭii elini daŭ o deosebită atenŭiune igienei. Acelŭ care voia să viziteze tem-

plulă de la Delos trebuia să fie supusă mai întâi la o deosebită curăţenie şi nici câni nu sufereau preoţii ca să trăiască în acea insulă. Ce trebuie să şicemă de noi la cari mulţi ómeni la ţeră dormă cu viţei, căţei şi purcei în casă şi nimeni nu este care să-i povăţuiască a nu mai comite această nelegăire. Mai cu sémă băile au fostă mult în flóre la greci şi frecăturile pe corpă cu peria şi cu substanţe oleiöse le datorimă loră. Şi ce să mai vorbescă despre scrierile părintelui medicinei, cari şi aci forméză basa medicinei nóstre şi care şi elă nu era de cât din neamulă preoţilor greci, din Aselepiadăi.

Dar în fine să lăsămă la uă parte pe păgâni ai căroră preoţi s'au ridicatū atât de mult numai prin medicină şi să venimă la scrierile nóstre religiöse, la aceste scrieri cari dă lumină şi credinţă, să cercetămă scripturile, şi ne

vomă convinge că și ele, mai mult chiar ca scrierile păgâne, nu excelază de cât tot prin medicină.

Savantul medicu Moise in Leviticu dupe ce precisază legi despre olocaustu, cum trebuie să se procedeze cu tăierea animalelor și spălarea cărnurilor, cum trebuie să fie pâinea care se aduce daru etc., și dupe ce descrie cu multă dibăciă de igienistă cari anume animale trebuiesc mănecate și cari nu, iată ce dice despre curățirea femeilor dupe nascere: *Femeea care va concepe sēmენტă și va nasce parte bărbăuescă necurată să fie șapte zile; ca și pe timpul firei ei necurată să fie. Și ea treădecă și trei de zile să ședă in sângele curățirii ei; de nimic sânt să nu se atingă și in sanctuară să nu între până ce nu se voru implini zilele curățirii ei.*

Apoi dupe ce cu multă experiență clinică arătă deosebirea ce trebuie să se facă între bubele de lepră și bubele

simple și cum precotulă să cunoască pe unu leprosū, iată cum învăță să se procedeze la tratamentulū bōlei: „Să se „considere bolnavulū leprosū necurat „până la vindecarea lui completă, să „se isoleze singarū intr'ua casă situată „afară din orașū pentru ca să nu mai „âmples și pe alții și vestimentele să „se ardă, fie ele formate din urzēlă sau „bătătură de lână sau de inū sau orī-ce „lucru de pele, iar plaga cu focū să o „ardă și să o panseze, dupo șēpte zile „să o desfacă și din nouă să se ardă și „să se panseze, și așa să se urmeze până la vindecarea ei: și totū ce a „servitū la plagă să se ardă“. Moise scia chirurgia putemū dice în perfecțiune căci prescrie în scriptură reguli de antisepsiă cum se prescriū și în timpulū de față, și de unde a învățatū elū atâta medicină decât nu de la nisce preoți din Egiptū? Dupe ce leprosulū se vindeca er. supus dupe legea lui Moise

la următoarele reguli igienice: *Și celui ce are să se curețe să 'și spele vestimintele sële și să 'și radă totu părulū sēu, și să se scalde in apă, și curat va fi; și dupe acēsta să intre in tabără, și să locuiască afară de cortulū sēu șēpte zile etc.* Apoi reguli mai înțelepte ce prescrie pentru desinfectarea caselorū nu se mai pōte: „casa să se rădue pe „din întru, tencuiala să se dea jos și „să se arunce afară din cetate într'unū „locū necuratū, și casa din nouă să se tencuiască, iar dacă in acē casă se va „mai ivi din nouă lepra atunci tōtă casa „să se dărâme și petrite și tot ce a „servit la construcțiunea ei să se care „afară din cetate și să se arunce într'unū „locū necuratū.“ Dar la noi câte case private și câte edificii publice rurale nu sunt mai infecte de cât casele leproșilor din Palestina și cu tōte acestea nu este nici legea lui Moise care să le curețe.

Și in fine ce să mai dicū de regulile

stabilite de Moise in contra insociriloră nelegiuite și a pofteloră celoră rele cară tôte n'au esitū de cât din capulū unū consumatū igienistū.

Și despre ințeleptul Solomon scrip-tura spune că cunoscea tôte plantele de la cedrulū Libanulū pînă la isopolū ce crește pe zidurī și invēțase bine și zoologia, vindeca mai tôte bôlele și se pricepea mai mult în bôlele mentale.

La ebrei dupe Solomon in timpulū decadentei, medicina de la preoții leviți trecu in mâna profesiloră cară se serviau și ei de dēnsa ca de o sciință religio-să, ast-fel Isaia vindecă pe Ezechia de unū flegmonū aplicândū uă turtă de smochine; Eliseū, profetū în Samaria, in-viă pe copilulū Sunamitei aplicând gura sa pe gura copilului și suflândū, și mai vindecă de lepră pe Naaman generalū pîn Siria, recomandēnda'ī a se scālda de șepte orī în apa Iordanulū

Trecândū acumū la religiunea creștină

s'arū părea la prima vedere că é nu pune temeiū mare pe medicină, și ehیار se susține că Măntuitorulū lumel, îngrijitū maī mult de a salva sufletulū din robia păcatului, arū fi neglijatū partea materială a corpului; acéstă aserțiune însă este fórte cronată; in adevăr, Fiulū lui Dumnezeu se preocupă maī mult de sufletū, dar acésta nu pentru a neglija corpulū, ci pentru a'lū salva împreună cu sufletulū, căci corpulū și sufletulū omului una sunt, și pe cât este de adevăratū preceptulū *mens sana in corpore sano* tot pe atât este de adevăratū și următorulū preceptū *corpus sanum per mentem sanam*; și acestū din urmă preceptū era mult maī medicalū de câtū celū d'ântaiū in timpulū venirii lui Isus Nazarinénulū, când poporulū căduse la unū sensualismū destrugătorū, nesațiulū de a se imbogăți adusese pe ómenii de comerțū nu numai in tóte afacerile dar ai vē-

rîse și in biserică, se permitea celor
 mari toate plăcerile și toate ideile ne-
 bune se puneau in practică, lumea se
 corupsese într'unu modu ne mai po-
 menitu, miniștrii clerului trăiau într'unu
 luxu enervantu și in complicitate cu cei
 mari ingenuchiasa și biserica, poporul
 luându esemplu de la cei mari decă-
 duse și trapesa și sufletește; atât de
 mult corupsese administrația romană
 pe poporul israelitu in cât acesta pentru
 o porție de vinu sau de rachiu vindea
 consciința sa, căci vedem pe infamulu
 popor spândurându pe cruce pe celu
 care le vindeca copiii și le invia chear
 morții, pe celu care cu câte-va zile mai
 nainte alu primea cu osanale și la pi-
 ciorile căruia se prosterna.

Iată unde duce uă stăpênire care
 prin corupțiune, prin intrigă și prin
 spionagiū gavernézá asupra unu po-
 poru. Să luămū de esemplu timpulū
 nostru de față și să ne intrebămū care

este cauza respândirii bólelor, decât nu immoralitatea, decât nu corupținnea sufletului? Și cumú vom mântui poporul trupesce, decât nu prin stêrpirea causei tuturor relexorú, adică prin stêrpirea immoralității? Iată pentru ce Isus Christos se adreséză mai mult la sufletú, dar printr'acésta nu va să dică că elú a neglijatú corpulú, ci a voitú să stêrpescă réulú care alterase corpul; și afară de acéstea minunile ce face vindecându orbí, slabánogí, inviindú morții, ne dovedesce indeajuns că fiulú teslarulú s'a ocupat și de partea materială a omulú. Ca fiú alú omulú elú a pusú mare temeiú pe medicină căci in puterea lui divină élú vedemú adesea recurgându la mijlóce medicale. ast-fel vindecă pe unú orbú cu tină și cu apă diu scăldátórea Siloamulú. Și chiar in invierea morților nu desprețuesce medicina, căci și aci urméză uá ordine naturală, ast-fel pe morții

de curând, ca pe féta lui Iair din Capernaum și pe feciorul vėduvei din cetatea Nain, Isus ھی invieză repede, când vine însă la Lazăr, care era mort de patru zile și începuse a miroși, arėtă ore-care greutate in invierea lui, plange suspinã și se rógă ferbinte părintelui cerescũ, ca cum arũ fi voitũ a arėtã urmașilorũ sėi printr'acėsta cã uã bółã recentã mai lesne se póte vindeca de cãt una veche.

Isus a mersũ pãnã acolo in amórea lui pentru medicinã in cãt recomandã ucenicilor a vindeca cu burueni lecuitorė pe ómenii suferinđi, cãci iatã ce spune fericitulũ mitropolitũ Antimũ, carele pentra cã a iubitũ poporulũ și adevėrulũ și dreptatea a fostũ omoritũ mișcesce in anulũ 1716 de miserabilulũ domnũ fanariotũ Mavrocordatũ, iatã, ce spune cã Isus a vorbitũ discipulilorũ sėi: „lumea pute de stricarea sãngelui, vė voiũ face doftorĩ pe voi carĩ sun-

teji nisce simpli pescari, să servimă cu érbă mântuitoare zidirea ce este în nevoi.

Prea cinstiți preoți ai lui Christosă, iată ce vă invétă celă ce s'a restignită și s'a suită la ceră, ca pe lângă rugăciunile ce faceți când sunteți chemați la patulă suferindulă să 'lă ajutați și cu burueni lecuitoare.

Apostolii esceléză prin vindecarea bolnaviloră, Luca evanghelistulă era bună medică și a vindecată multă bolnavi călătorindă prin Asia și Egiptă. Panteleimon invétase bine medicina de la mediculă împératulă Maximiliană de la Eufrosin și așa se perfecționase în această artă în câtă vindeca orbiă pe cari cei alți medici nu putea să 'i vindece. Sântulă Chiră din Alexandria era nu măi puçină cunoscută prin priceperea sa de a vindeca bolnavii. Și în fine ce să măi dică de sfinții trei erarchi: Grigorie, Vasile și Ioan a căroră amintire

o sărbătorimă astă-đi și cari aű ajutatű miű de ómenű suferinđi și trupesce și sufletesce.

Décű lűsűmű timpurile vechű și ne raportűmű la biserica creștinű de ađi, ce dovadű mai vűditű putemű da de puterea medicineű in religiune de cűtű îngrijirea ce Papa alű Romeű are de a da uű instrucțiune medicalű misionarilorű sűi, cari se trimitű pentru a convertű pe idolatri, și cu doctorű se laudű in rűsboiulű ce dű ađi religiunii nűstre strűbunc; și are multű dibűciű de se servece de medicinű, cűci mai alesű in timpulű de faęű, cűndű minunile lui Dűmneđeű nu mai abundű in ómenire, cu ce altű arű putea un clericű sű se arűte cű darulű celui a totű puternicű este cu dűnsulű, de cűtű imitűndű pe Apostolű adicű vindicűndű bolnavű.

Aceű barbarű unde se ducű misionariű catolici fiindű streinű de religiunea nűstrű și de ideile ce noi avemű despre

Dumnezeu, ei nu te crede pe vorbe, nu crede ce spună cărțile noastre religioase, ei ceră să vadă fapte, ei! bine, n'ai ce fapte supranaturale să le arăți de câtă vindecându ună bolnavă sau înviindă ună copilă asfixiată, ori ună omă cădută în letargie.

Și chiar religiunea noastră ortodoxă nu s'a glorificat de câtă prin fapte ce privesc medicina, astă-felă Sânta Filoteea din Argeșă se mărește și se proslăvesc vindecându paralizici și infirmă și multe alte bóle; țera noastră este plină de sfinți și ieone făcătore de minăni.

Causa pentru care în tóte timpurile, la tóte religiunile și la tóte popórele se punca temă așa de mare pe medicină este că acéstă artă sacră forméză basa sau partea esențială a ori-cărei religiuni și ori-ce religiune ale cărei precepte nu se baséză pe medicină este uă religiune destrugétore ființei omenesci, este uă

religiune care trebuie alungată din concertul celorlalte religii.

Dacă medicina a fost baza tuturor religiilor, ne întrebăm bine a fost de era așa? trasa vre-unu folos real pe de o parte preoții care exercitau Medicina. Iar pe de alta poporul care asculta de preceptele medicale ale preoților? Răspundem afirmativ pentru amândouă cazurile.

Preoții exercitând medicina au câștigat din multe puncte de vedere, mai întâi pentru că vindecându bolnavii ei treceau de oameni supra-naturali în fața poporului. lumea se închina înaintea lor și îi adora, și afară de acestea prin bine-facerile ce aduceau poporului, care mai de care se întreceau a aduce daruri bisericești, preotul pe timpul acela se nutrea, cum dice scriptura, din altar și nu avea trebuință de leșoră, el era om independent și putea să lovască răul de ori-unde venea el.

Poporul a câștigat foarte mult prin faptul că medicina era în mâna preoților, acei omul cu frica lui Dumnezeu căuta și pe săraci și pe bogați; igiena era pădită cu strictețe la sate și la orașe, căci preceptele ei erau dictate de oamenii lui Dumnezeu pe timpul acela biciful lui Dumnezeu nu cădea așa de des asupra oamenilor; angina, crupul, disenteria, lăngorea, alcoolismul și totă ceta maladiilor venerice nu erau la ordinea zilei; iar poporul egiptian trecea de poporul cel mai sănătos, de și locuia un pământ foarte predispus la boale; preoții-medici se găseau în toate satele și locuiau înrându-se în permanență, în cât puteau combate răul când se ivea el; pe timpul acela nu se lăsa oamenii să se îmbolnăvescă și să se prăpădescă căci în biserică se propaga precepte igienice.

Ni se va răspunde că preotul nostru de azi învățându medicina el nu mai

póte obține aceleași rezultate favorabile ca cei vechi pentru că nu se mai póte servi de dēnsa ca de un lucru sântu precum făceaū păgīnit, nici nu are darulū ca pe lângă medicină să facă și minuni precum a făcut Isus, Apostoliī și Sântiī.

Acēsta este adevēratū; dar cu tóte acestea tocmai in timpulū de față este necesitate ca preotulū nostru să invețe medicina, pentru ca relele cari bāntae societatea nōstră tóte provinū din eausa decadenței morale in care trāimū. Timpurile sunt mai rele ca pe vremea lui Pilat. Biserica este părăsită pentru că și preoții nu sunt la loculū lorū; sacrificāmū sǎnėtatea, repatațiunea și consciința trufiei, egoismului și dorinței dane inavuți și de a petrece in luxū; căsătorii mai nu se mai facū; nasterile suntū rari pentru că nēmulū destinatū peirei sterpū rēmāne; prunculū nu mai sage laptele mamei sale, pentru că a-

césta înlătură de la sînul eî ființa iu-geréscă nesciindû că cancerulû și multe bóle nu'î provine de cât numai din ca-usă că nu se lasă organismulû a se cu-réța prin laptele ce sugé copilul de materia vêtămătóre desvoltată in corpulû eî prin graviditate; maladiile organelor destinate pentru procreațiune a prăpă-ditû poporulû; intratăi in spitalû și din 20 bolnavi abea veți găsi doi de alte bóle; aceste bóle a otrăvitû intr'unû modû inspăimântătorû sângele poporului ruralû, virginû mai acu 20 anî; popu-lația română descrește intr'unû modû ingrijitorû; multû pămêntû rêmâne ne-lucratû, din care causă uniî aû propusû ca să ne colonizeze țera cu Nemți, alții cu Italiani, alții cu Muscali și a rêmasû să mai vină uniî să o colonizeze și cu Ungari.

Cine va îndrepta réulû, cine va în-tórece poporulû de la atâtea bóle și cor-porale și morale? Mediculû actualû fie

elū civilū saū militar? Ferescă Damneꝑcū. Numai preotulū medicū arū putea să lecuéscă atâtea rele morale și corporale. Elū invéțândū Medicina va fi in tot-d'a-una la patulū vėduvei și alū orfanulū lecuindū corpulū și consolândū sufletulū lorū intristatū. Preotulū nostru fiindū lumina lumci, prin Medicinā numai va putea lumina masele de multe prejudicii păgāne, și elū impreună cu invéțatorulū satulū și cu mediculū practicū de țéră vorū respāndi sciința medicală in masa poporului, și atunci țėranulū, albina nōstră, nu va mai umbla colindāndū sate dupe babe și uncheși, Duminica nu se va mai duce la cărciumă ci va merge la biserică pentru a auđi povețe folositore din gura preotulū. Medicii streinī de carī ne spune domnulū Gherghel că otrăvește pe frațiū noștri de peste Milcovū nu vorū mai ecsista in țėra nōstră, poporulū nu va mai fi sérbādū, vițiulū beției și al lenei vorū

dispărea, moralitatea se va introna, copilăşul va suga la sânul mamei séle poporul se va înmulţi ca nisipul mării şi atunci, O! Dómnice, necesitate de némú streinú care se ocupe pământulú nostru străbanú nu va mai fi.

Greşescú acei carí susţinú că preotulú care invétă Medicina se slăbesce în credinţă, acéstă sciinţă nu numai că nu slăbeşce credinţa dar o întăreşce căci în Medicină avemú a face cu lucrurí carí suntú supuse la voinţa lui Dumnezeu, şi unú medicú fără credinţă este ca unú popá fără Dumnezeu, rarú medicú se găseşce care să nege chiar esistenţa sufletului căci numai invétându Medicina ne putemú face uná idee pozitivă despre existenţa sufletului; celebrulú medicú francesú Bouchut a demonstratú în de-a-junsú *existenţa principiului vitalú* în organismulú nostru, şi iată ce scrie renumitulú chirurgú francesú Ricord despre sufletú :

Aux portes de l'éternité

Quand j'aurai fini ma carrière,
 S'il me reste un peu de poussière
 De cette triste humanité
 Que le tombeau seul s'en empare
 Et que de mon âme il sépare
 Cette cause de nos douleurs!
 C'ar l'âme pure et sans matière
 Doit être un rayon de lumière
 Que ne troubleront plus les pleurs.

Afară de acestea Medicina nu numai
 că este uă știință care luminează și face
 pe omă a avea credința cé adevărată,
 dar predispune foarte mult pe cel care
 o practică la apostolată. Mediculă, ve-
 nindă neconținut în contactă cu suferin-
 țele poporului nenorocită, inima lui, oră
 cât de impetrită ară fi, se mlădiează la
 atâtea țipete, la atâtea strigăte, la a-
 tâtea rugăminte ale holnavului și ală
 celoră care 'lă înconjură. Dar mai este
 și uă altă considerațiune care face ca
 numai prin Medicină preotulă să devină
 adevărată apostolă. Este chestiunea de

existența materială. Preotul nostru este om cu casă gră și care are prin urmare necesitate de multe lucruri materiale, pe cari ați în stare de decadență apostolică, în care se găsește, nu și le poate procura prin altă cale decât prin lăfă; dar slujbașul nu poate servi cauza poporului; el nu poate combate răul acolo unde îl vede; gura lui stă mută de frica celor mai mari; și prin urmare preotul numai învățându Medicină și printr'ênsa asigurându'și existența materială de la popor, va putea face pe apostolul.

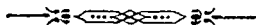
Considerându d'ér, onorată adunare, că Medicina este știința care întărește credința și care studietă alături cu sfințele scripturi duce pe om de la întuneric la lumină, considerându că é predispus pe preotul la apostolat, considerându că prin é preotul își poate asigura traiul pe uă cale onorabilă, speru că venindul timpul de a se reforma pro-

gramele seminarelor se va da la Bucureșci uă deosibită atențiune studiilor medicale, căci cu programa actuală elevii seminariști esū cu puține cunoștințe despre Medicină.

Iar voi tineri seminariști convinși fiindu de cele ce ați auditu de la mine nu vă mărginiți a citi numai cărțile medicale cari vi se predă in clasă, ci orice scriere de medicină practică veți auzi că a apărutū in limba noastră să v'o procurați și s'o citiți cu atențiune; făcându-vă preoți să nu incetați de a vizita bolnavii, ori unde veți auzi vre unū săracū, vre uă văduvă in suferinți să veniți in ajutorulū lorū și materialicesce și sufletesce; căutați câmpurile, cercețați planurile și veți găsi mai tóte lécurile trebuincióse unū medicū de țéră, cu unū cataplasma făcut din foii de laurū și măselariță veți alina ori-ce durere, cu sēmēnță de inū, cu nalbă veți combata ori-ce inflamațiă, cu cójă de sal-

ciă cu pelin veți vindeca frigurile, cu bóbe de lemnú căinescú veți combate constipația, cu păcură veți goni holera și alte bóle epidemice din sate, cu terebentină veți scóte gușterulú din gútulú copiilorú, cu unú bandajú făcutú din varú, făină și albușú de ou veți vindeca fránturile óselorú, și in fine cu povețile igienice pe cari le-ați invěțatú și le veți invěța veți reuși acolo unde Medicina nu póte; ocupați-vě voi de aceste lécuri, care trăiți in mijloculú lorú și inconjurați de unú poporú docilú și bine-cuvěntatú de Dumneđeú, și care va asculta cu rávună povețele vóstre, și veți merita de la Dumneđeú și de la Națiune mai mult de cât celú mai mare medicú din țéră. Aminú.

1-2